

Život Panny Marie (XI): Návrat do Nazareta

Uvažujeme o prvních rocích života Svaté rodiny v Nazaretě po jejich návratu z Egypta. Ježíš vyrůstal a sílil jako člověk a Marie s Josefem se o něho s láskou starali.

23.12.2010

Neví se přesně, jak dlouho trval pobyt Svaté rodiny v Egyptě. Většina studií se domnívá, že jeden nebo dva roky. Svatý Matouš, evangelista, jež

nám vypráví tyto události, je, jako i v ostatních případech, skoupý na slovo. Píše: Když Herodes zemřel, zjevil se v Egyptě Josefovi ve snu anděl Páně a řekl: „Vstaň, vezmi dítě a jeho matku a jdi do izraelské země, protože ti, kdo ukládali dítěti o život, už zemřeli (Mt 2,19-20).“

Patriarcha reagoval okamžitě, stejně jako i při jiných příležitostech: Vstal tedy, vzal dítě i jeho matku a odebral se do izraelské země (Mt 2,21). Žádná pochybnost nebo zaváhání. Jen si připravil nezbytné věci svého řemesla a skrovný majetek, kterým disponoval. Rozloučil se s lidmi, se kterými žil poslední měsíce, a učinil nezbytnou přípravu na cestu.

Koptská tradice říká, že Svatá rodina podnikla zpáteční cestu po moři, ne po zemi. Tato hypotéza je pravděpodobná. Jakmile pominulo nebezpečí, byla tato cesta méně nákladná a bylo na ní i méně

strádání, než při cestování v karavanách. Pravděpodobně vypluli na jednom z početných plavidel, které brázdily Nil z Memfisu (současné Káhiry) do Alexandrie, kde přisedli na menší loď, jež je podél středozevního pobřeží za čtyři nebo pět dní dovezla do Askalónu, Jaffy nebo Yaminu.

Když se vylodili, Josef se optal na nového judského krále. Byl to Archelaus, syn Heroda, a téměř stejně tak krutý jako jeho otec, neboť právě popravil v tomtéž chrámu několik tisíc poddaných. V první chvíli si manžel Marie myslel, že se usadí v Betlémě, městě, kde se Mesiáš narodil. Ale protože anděl nenaznačil nic konkrétního - pouze mu řekl, aby se vrátil do izraelské země -, uvažoval, že půjde do kraje, který nespadá pod jurisdikci krále. Pán mu to potvrdil prostřednictvím anděla: Když uslyšel, že je v Judsku králem Archelaus..., bál se tam jít a

podle pokynu ve snu se odebral na území galilejské (Mt 2,22). Pokud Micheášovo proroctví oznamovalo narození Ježíše v Betlémě, ostatní proroctví, jak připomíná svatý Matouš, označovaly Nazaret jako místo, kde má Mesiáš vyrůstat a dospívat. Šel tedy a usadil se ve městě, které se jmenuje Nazaret, aby se splnilo, co je řečeno ústy proroků: „Bude nazýván Nazaretský.“

Zpáteční cesta byla klidná a nenáročná, uběhla v krátkých etapách. Můžeme si představit dojetí Panny Marie a jejího manžela, když přecházeli v Galileji planinu Esdrelon a objevovali známé končiny, ve kterých prožili roky svého dětství a dospívání. V Nazaretu se setkali se svými příbuznými a přáteli, jež byli plní údivu, když se po tolika měsících a bez jakýchkoliv zpráv od nich vrátili do města. Nechyběly choulostivé otázky, motivované láskou a svatou

zvědavostí, na které diskrétně odpovídali, aby neprozradili pravdu o Ježíši, kterou pouze oni ukrývali ve svém srdci.

Usadili se v maličkém domě, stavbě přilehlé k jedné z jeskyň, kterých bylo v Nazaretu velké množství. Dům možná nebyl v nejlepším stavu, potom co ho dlouho nikdo neobýval, ale nestěžovali si. Okamžitě se dali do práce. Josef ho opravil, jak nejlépe mohl, Maria ho pečlivě uklidila, snad s pomocí Marie Kleofášovy, její sestřenice a matky Jakuba Mladšího a Josefa i dalších příbuzných.

Život a práce Svaté rodiny nabraly svůj každodenní rytmus, nedošlo k žádné mimořádné události, kterou by bylo nutné zmiňovat. Od tohoto místa pokračuje svatý Lukáš ve svém vyprávění a krátce se zmiňuje, jak dítě rostlo a sílilo, bylo plné moudrosti a milost Boží byla s ním (Lk 2,40). Tak jako ostatní matky, i

Nejsvětější Panna sledovala očima plnýma lásky lidský růst svého Syna a Pána a obdivovala přirozenost, s jakou Bůh konal. Josef pilně pracoval a byl vděčný, že může svou prací sloužit tajemství vykoupení. Byla to rodina, ve které se láska k Bohu a k ostatním uskutečňovala projevovanou péčí k Ježíšovi, věčnému Slovu Otce, jenž se učil používat lidská slova a milovat srdcem člověka.

J. A. Loarte

Hlas Magisteria

Když se svatá rodina vrátila po Herodově smrti do Nazareta, začíná dlouhé období jejich života v ústraní. Ta, která "uvěřila, že se splní to, co jí bylo řečeno od Pána" (Lk 1,45), prožívá den co den obsah těchto slov. Den co den je vedle ní syn, kterému dala jméno Ježíš. Jistě tedy užívala ve styku s ním toto jméno, kterému se ostatně nemohl nikdo divit, protože

odedávna bylo v Izraeli běžné. Přesto ví Maria, že ten, který nosí jméno Ježíš, byl nazván od anděla "Synem Nejvyššího" (srov. Lk 1,32). Maria ví, že ho počala a porodila, "aniž poznala muže", skrze Ducha svatého, silou Nejvyššího, která ji zastínila (srov. Lk 1,35), tak jako v době Mojžíše a předků zahaloval oblak Boží přítomnost (srov. Ex 24,16; 40,34nn.; 1 Král 8,10-12). Maria tedy ví, že Syn, kterého panensky zrodila, je právě onen "Svatý", "Syn Boží", o kterém k ní mluvil anděl.

V letech Ježíšova skrytého života v nazaretském domě je také Mariin život "s Kristem skrytý v Bohu" (srov. Kol 3,3) skrze víru. Víra totiž znamená styk s Božím tajemstvím. Maria je stále, denně ve styku s nevýslovným tajemstvím Boha, který se stal člověkem, s tajemstvím, které převyšuje všechno, co bylo zjeveno ve Starém zákoně. Od okamžiku zvěstování byla mysl Panny a Matky

uvedena do plné "novosti"
sebezjevení, kterým se sám Bůh
zjevil, a byla si tohoto tajemství
vědoma. Ona je první z "maličkých",
o kterých řekne jednou Ježíš: "Otče,...
i když jsi tyto věci skryl před
moudrými a chytrými, odhalil jsi je
maličkým" (Mt 11,25). Neboť "nikdo
nezná Syna, jenom Otec" (Mt 11,27).
Jak tedy může Maria "znát Syna"?
Jistě ho nezná tak jako Otec. A přece
je první z těch, kterým ho "chtěl Otec
zjevit" (srov. Mt 11,26n.; 1 Kor 2,11).
Marii byl sice při zvěstování zjeven
Syn, kterého zná úplně jenom Otec -
ten, kdo ho plodí ve věčném
"dnes" (srov. Ž 2,7). Avšak ona,
Matka, se stýká s pravdou svého Syna
jen ve víře a vírou! Je tedy
blahoslavená, protože "uvěřila" - a
věří den co den uprostřed zkoušek a
protivenství v době Ježíšova dětství a
potom v letech jeho skrytého života v
Nazaretě, kde "je Ježíš
poslouchal" (srov. Lk 2,51):
podřizoval se Marii a též Josefovi,

poněvadž Josef mu před lidmi zastupoval otce. Proto pokládali lidé Mariina syna za "syna tesařova" (srov. Mt 13,55).

Matka tohoto Syna, pamětliva všeho, co jí bylo řečeno při zvěstování, i pozdějších událostí, nosí tedy v sobě úplnou "novou zvěst" víry: začátek Nového zákona. Je to začátek evangelia, čili dobrého, radostného poselství. Ale není těžké postřehnout v onom začátku také zvláštní trýzeň srdce, jaká je spojena s "temnou nocí víry", abychom použili slovo svatého Jana od Kříže, s jakýmsi "závojem", přes který se musíme přibližovat k Neviditelnému a stýkat se s tajemstvím.[Srov. Výstup na horu Karmel, II, odst. 3,4-6.] Tímto způsobem se Maria mnoho let stýká s tajemstvím svého Syna a kráčí vpřed na své pouti víry, zatímco Ježíš "prospíval moudrostí, věkem a oblibou u Boha i u lidí" (Lk 2,52). Stále bylo očím lidí zjevnější zalíbení,

jaké měl v něm Bůh. A první mezi těmito lidmi, kterým bylo dáno poznat Krista, byla Maria, jež bydlela s Josefem v témže domě v Nazaretě.

Jan Pavel II.

Encyklika Redemptoris Mater,
25.3.1987, č. 17

Hlas světců

Když svatý Matouš vypráví ve svém evangeliu o těchto událostech, zdůrazňuje, jak Josef věrně a bez váhání plní všechny Boží příkazy, i když smysl těchto příkazů se mu jistě mohl zdát nejasný nebo mu byl skryt jejich vztah k ostatním Božím záměrům.

Josefova víra neváhá, Josef poslechne vždy a rychle. Abychom lépe pochopili toto ponaučení, které nám tady svatý patriarcha dává, je dobré uvědomit si, že jeho víra je živá a že jeho poslušnost není poslušnost

člověka, který se jen nenechává strhávat událostmi.

Křesťanská víra stojí v naprostém protikladu ke konformismu, nedostatku vnitřní činnosti a energie.

Josef se bezvýhradně odevzdává do Božích rukou, ale vždy o všem, co se děje, přemýšlí, a tak získává od Boha jistý stupeň chápání Božího díla, skutečnou moudrost. Krok za krokem tedy poznává, že ony nadpřirozené záměry souvisejí s Božími plány, které jsou ovšem často v protikladu s plány lidskými.

V různých životních situacích se patriarcha Josef nevzdává přemýšlení ani své zodpovědnosti. Naopak, do služby víry zapojuje veškerou svou lidskou zkušenost. Když se vrací z Egypta, uslyšel, že je v Judsku místo svého otce Heroda králem Archelaus, bál se tam jít (Mt 2,22). Naučil se pohybovat podle

Božího plánu a jako potvrzení, že Bůh opravdu chce to, co on tuší, se mu dostává pokynu, aby se uchýlil do Galileje.

Taková byla víra svatého Josefa: pevná, důvěřivá, neporušená, projevovaná různým odevzdáním se do Boží vůle, rozumnou poslušností. A stejná jako víra byla i jeho láska a soucit. Jeho víra se spojuje s láskou: s láskou Boha, který plnil sliby dané Abrahámovi, Jakubovi, Mojžíšovi, s láskou manžela k Marii a s otcovskou láskou k Ježíši. Víra a láska v očekávání velkého poslání, které uskutečňuje ve světě Bůh a používá přitom pro spásu lidí i jeho, galilejského tesaře.

Svatý Josemaría Escrivá de Balaguer

Jít s Kristem, č. 42

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/zivot-panny-marie-xi-navrat-do-nazareta/>
(18.02.2026)